

Preses relīze

Luksemburgā, 2020. gada 11. novembrī

Kapitāla tirgus savienība – lēns progress

Kapitāla brīva aprīte ir svarīgs Eiropas Savienības ilgtermiņa mērķis. Tāpat kā personu brīva pārvietošanās, preču un pakalpojumu brīva aprīte ir viens no vienotā tirgus pilāriem. Neraugoties uz Komisijas centieniem sasniegt vērienīgo mērķi izveidot kapitāla tirgu savienību (KTS), saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas (ERP) šodien publicēto ziņojumu rezultāti vēl nav panākti.

Eiropas Savienībā uzņēmumi, finansējot savu darbību, parasti lielā mērā paļaujas uz bankām. Lai nodrošinātu alternatīvu finansējuma avotu jaunuzņēmumiem un maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un mobilizētu privāto kapitālu, Komisija kopš 2015. gada cenšas papildināt banku savienību ar kapitāla tirgu savienību. KTS mērķis ir arī kopumā novērst pārrobežu šķēršļus investīcijām Eiropas Savienībā.

“Kapitāla tirgu savienība ir nepabeigts uzdevums darba kārtībā, un vēl ir daudz darāmā,” sacīja par ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Rimantas Šadzius. “Komisijas pasākumiem, kuru mērķis ir dažādot MVU finansēšanas iespējas, un centieniem KTS ietvaros attīstīt vietējos kapitāla tirgus, līdz šim nav bijis katalītiskas ietekmes. Mēs uzskatām, ka palielināt privātā riska dalīšanas nozīmi kapitāla tirgos joprojām ir vērienīga un steidzama prioritāte. Tas nodrošinātu ne tikai stabilitāti un pret krīzēm noturīgāku ES finanšu sistēmu, bet arī tādu, kas ir labāk sagatavota izaugsmes veicināšanai, jo īpaši tad, ja tradicionālais banku finansējums nav viegli pieejams vai ja ar to neizdodas sasniegt izvirzītos mērķus.”

Revidenti konstatēja, ka, lai gan ir panākts zināms progress, paustās cerības bija pārāk lielas un reālistiski tās nevarēja sasniegt ar pasākumiem, kas ieviesti saistībā ar KTS. Līdz šim lielākā daļa tiesību aktu, kas saistīti ar kapitāla tirgu savienību, vai nu vēl nav īstenoti, vai ir īstenoti tikai nesen. Jo īpaši daudzus no Komisijas KTS rīcības plāna galvenajiem pasākumiem, kas vēl nav uzsākti, var veikt tikai pašas dalībvalstis vai arī tas iespējams tikai ar to pilnīgu atbalstu. Daudzi pasākumi, kurus Komisija varēja veikt savas kompetences ietvaros, nebija saistoši vai to darbības joma bija šaura. Ar šiem pasākumiem neizdevās panākt būtisku progresu kapitāla tirgu savienības izveidē.

Revidenti uzskata, ka pasākumi uzņēmumu finansējuma avotu dažādošanai bija pārāk vāji, lai veicinātu un rosinātu strukturālu pāreju uz lielāku tirgus finansējumu Eiropas Savienībā. Piemēram, revidenti norāda, ka MVU piekļuve publiskajiem tirgiem līdz šim nav ievērojami uzlabojusies vai kļuvusi lētāka. Viņi arī atzīmē, ka Komisija būtu varējusi darīt vairāk, lai veicinātu MVU un iespējamo ieguldītāju

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

finanšpratību. Turklāt tiesību akti vērtspāpīrošanas jomā, kas varētu darboties kā netiešs MVU finansēšanas instruments, bija pozitīvs solis, bet vēl nav devuši gaidīto ietekmi uz finansēšanas atvieglošanu un nav arī palīdzējuši bankām palielināt to aizdošanas spēju.

Starp dalībvalstīm pastāv acīmredzamas ģeogrāfiskas atšķirības attiecībā uz to vietējo kapitāla tirgu kapitalizāciju, likviditāti un dziļumu. Rietumu un ziemeļu dalībvalstīs mēdz būt dziļāki kapitāla tirgi un pašpastiprinoši kapitāla centri, savukārt austrumu un dienvidu dalībvalstīs atpaliiek. Revidenti konstatēja, ka Komisija nav izstrādājusi visaptverošu un skaidru ES stratēģiju šo atšķirību pārvarēšanai. Viņi secināja, ka Komisija ir izmantojusi savu koordinējošo lomu Eiropas pusgada procesā, lai veicinātu vietējo kapitāla tirgu attīstību un integrāciju, un ir sniegusi atbalstu dažām dalībvalstīm. Tomēr tā neieteica visām dalībvalstīm ar mazāk attīstītiem kapitāla tirgiem īstenot attiecīgās strukturālās reformas.

Revidenti arī konstatēja, ka KTS rīcības plāns nav novedis pie tā, ka tiktu novērsti galvenie šķēršļi, kas kavē pārrobežu kapitāla plūsmas. Šie šķēršļi bieži vien izriet no valstu tiesību aktiem, piemēram, maksātspējas un ieturamā nodokļa jomā, vai no izglītības trūkuma finanšu jomā. Panākumi šķēršļu novēršanā bija ierobežoti, daļēji dalībvalstu atbalsta trūkuma dēļ.

Vēl viena problēma saistībā ar KTS rīcības plānu bija tas, ka mērķi bija formulēti neskaidri. Prioritātes tika noteiktas tikai procesa vēlinā posmā. Un, ja mērķvērtības arī bija, tās parasti nebija izmērāmas. Revidenti arī norādīja, ka progresam netiek regulāri un konsekventi sekots līdzī. Viņi ieteica Komisijai ievērojami pastiprināt uzraudzības sistēmu.

Revidenti sniedz Komisijai vairākus citus ieteikumus, kā uzlabot KTS projekta efektivitāti. Šie ieteikumi ietver mērķtiecīgas darbības, lai vēl vairāk atvieglotu MVU piekļuvi kapitāla tirgiem, un pasākumus, lai novērstu sadrumstalotību un galvenos pārrobežu šķēršļus investīcijām. Revidenti arī aicina Padomi apsvērt, kā turpināt darbu pie Komisijas priekšlikuma, lai novērstu asimetrisku nodokļu režīmu pašu kapitālam un parādam, kas kaitē KTS attīstībai.

Vispārīga informācija

Revīzijas darbs tika pabeigts pirms Covid-19 uzliesmojuma, un šajā ziņojumā nav ņemtas vērā politikas norises vai citas izmaiņas, kas notikušas, reaģējot uz pandēmiju.

Saistībā ar šiem jautājumiem ERP ir publicējusi ziņojumus par [Eiropas pusgadu](#), [ES investīciju centriem, inovācijām mazos un vidējos uzņēmumos](#) un [ES intervences pasākumiem riska kapitāla jomā](#).

Saziņa ar presi: *Claudia Spiti* – E-pasts: claudia.spiti@eca.europa.eu – Mob. tālr.: (+352) 691 553547.